Sejm czteroletni

Mowy ustawy i pisma

zawarte w T. II. 1790–1791.

r. 1790.

1.) Albertrandi J. X. Uwagi nad wolnością drukowania 1. s. d.
2.) Chomiński Jan 2. 21/X.
3.) Co na tym sejmie koniecznie ustanowić potrzeba 3. s. d.
4.) Dekiert Jan.: List do Małachowskiego, marszałka 4. 3/X
5.) Glave Karol.: Projekt banku narodowego 5. 8/XII.
6.) Kaspary Jan: 6. 7/II, ~~[illegible]~~
7.) Kościałkowski Tadeusz 7. 16/VIII.
8.) Krasiński Adam 8. 17/IX.
9.) Leszczyński 9. 10/VI. 1790.
10.) Lipiński Józef 10. 17/XI.
11.) Małachowski Stan. 11. 20/X. 12. 24/IX. 13. 16/XI.
12.) Moszyński Franc. 14. s. d.
13.) Ostrzeżenie o fałszywem doniesieniu pod hasłem włościan starostwa Wielońskiego. 15. 23/III.
14.) Piniński Wojciech: Projekt względem starostw. 16. s. d.
15.) Plenipotenci miast polskich. 17. s. d.
16.) Projekt o miejscu dla sejmów 18. s. d.
17.) " : Urządzenie fabryk 19. s. d.
18.) Prośba miasta Lublina 20. s. d.
19.) Prośba od officyalistów skarbu koron. 21. s. d.
20.) " miast koron. i W. Ks. Lit. 22. s. d.
21.) Rozrządzenie zsypki zbożowej w Koronie i W. Ks. L. 23. s. d.
22.) Rzewuski Seweryn: Protestacya przeciw sukc. Tronu. 24. 25/IX.
23.) Rzewuski Józef: Manifest przeciw sukc. Tronu 25. 11/X.
24.) Skałański Francisz. Skarga. 26. 25/XI.
25.) Sokołowski Serafin 27. 10/VI.
26.) Sołtyk Stanisław: 28. 31/X.

27.) Stadnicki Franc. 29. 22/X.

28.) Stanisław August 30. 14/IX. 30a 15/III.

29.) Suplika miasta Kovala 31. 30/V.

30.) Świętosławski Wojciech 32. 15/VII.; 33 10/VIII.

31.) Taszycki Gabryel 34. 16/XI.

32.) Trzciński: Projekt względem starostw 35. s.d.

33.) Uniwersał skonf. stanów 36. s.d.

34.) Użalenie na wojewodę Żabę. 37. s.d.

35.) Zalecenie kommisyi skarbu koron. 38. 25/XII.

R. 1791

36.) Breza Stanisł.: 39. 4/I.

37.) Chołoniewski Ksawery: Reforma żydów 40. s.d.

38.) Czacki Michał: 41. 7/XI.

39.) Czarnołozki Adam 42. 27/X.

40.) Głos obywatela do stanów. 43. s.d.

41.) Gorzeński August: 44. 14/II.; 45. 17/V.

42.) Heyking Henryk K. 46. 17/II.

43.) Karp M. F. 47. 24/I.

44.) Ledochowski Ant. 48. 14/II.

45.) Lezeński Marcin. 49. 14/IV.

46.) Małachowski Stan. ~~[illegible]~~ Uniwersał. 50. 7/V.

47.) Matuszewicz Tad. 51. 5/V. ~~[illegible]~~

48.) Męciszewski Kasper 52. 12/VIII.

49.) Poniatowski Michał 53. 28/X. 54. 5/XII. 55. 5/XII [odm. ed.]

50.) Prawo pod tyt: Miasta nasze krol. wolne 56. 18/IV.

51.) Rozgraniczenie dóbr w Provinc. koron. 57. 5/XII.

52.) Skorkowski Albin. Kazim. 58. 9/V.

53.) Sołtyk Stanisław 59. 27/X.

54.) Urządzenie wieczyste królewszczyzn. 60. s.d.

" " " 61. 19/XII.

55.) Trębicki Ant.: Projekt: Miasta nasze krol. 62 s.d.

" " " " " " 63. s.d.

56.) Trębicki Ant: Projekt Miasta nasze Krol. 64. s.d. [odm. ed.]

57.) Uwiadomienie o corocznem deficit skarbu koron. 65. 28/X.

58.) Woycicki Jan 66. 6/VIII.

59.) Wolff de Ludinghau Jerzy 67. 17/II.

60.) Zajączek 68. 1/II.

61.) Załuski 69. s.d.

✓ 62.) Zasady do projektu o miastach 70. 14/IV.

63.) Zboinski Jan. 71. 6/IV.; 72. 14/IV.

MOWA

J. W. JMCI PANA

HENRYKA KAROLA

DE HEYKING

DELEGOWANEGO OD STANU RYCERSKIEGO
XIĘSTW KURLANDZKIEGO Y SEMIGALSKIEGO

KAWALERA ORDERU Sgo STAN: Y MALTANSK:

NA SESSYI SEYMOWEY

Dnia 17. Lutego Roku 1791. (Po Łacinie)

MIANA.

NAYIASNIEYSZY KROLU! PANIE MOY MIŁOSCIWY!
PRZESWIETNE SKONFEDEROWANE RZPLTEY STANY!

NIE masz wspanialszego widoku, iako Wielkiego i Szlachetnego Narodu, o przywrócenie dawney swey sławy usiłowania: Kiedy długim czasów przeciągiem, nie przytłumione, ale tylko zawieszone iego siły, nagle do dawney powracaią dzielności, a święty ogień cnoty, iaki ożywiał Przodków dusze, taki wszystkich serca Obywatelów zapala.

Ten wspaniały i zadumiaiący widok P. R. S. zdziwioney dałyście Europie: gdyście Cnotą, Mądrością, Męstwem i Stałością Waszą, dawną siłę, dawną sławę i świetność, Rzeczypospolitey Polskiey wróciły: którą my z chlubą za Panią i Opiekunkę naszą uznaiemy.

Gdybyśmy Wam, Nayiaśn: Rzpltey STANY, mniey uważnym hołdem, w tak wielkiey pracy

chocby naymnieyszą zwłokę zrobili; gdybyśmy naywspanialsze dzieło postawienia i utwierdzenia Rzpltey, głosem naszym, choć na chwilę przerwali; nigdybyśmy sami siebie od winy wymówić nie mogli.

Lecz gdy się do Mądrości i Sprawiedliwości Naywyższych Prawodawców uciekamy, gdy od nich wsparcia w ucisku dopraszamy się, gdy w samey prośbie naszey Naywyższą Rzeczypospolitey Zwierzchność nad Xięstwem Kurlandyi ogłaszamy; niemałey zaiste rzecz wagi, lecz owszem godną tak sławnego Seymu zaradzenia, wprowadzamy.

Oświadczyłeś, Nayiaśnieyszy KROLU, a oświadczyłeś z wrodzoną Sercu Twemu Dobrocią, iż nic nie masz oddzielnego od tego Narodu, któremu panuiesz łaskawie, że los iego za własny Twóy poczytuiesz; Nie mylemy się, Nayiaśnieyszy PANIE, gdy oświadczenia Twoie i do nas w części stosuiemy. Bo los Xięstwa Kurlandzkiego, od Twego, Miłościwy PANIE i Rzpltey losu zależy.

Niechże nam wolno będzie w tey wspaniałey Wolności, Mądrości, Sprawiedliwości, świątyni, złożyć zato naytkliwsze dzięki, i hołd nayszczerszy przed Tronem Waszey KROLEWSKIEY Mci, od tey zanieść Szlachty, która zawsze, wniczym nigdy nieposzlakowaney wierności Królom swoim dochowała.

Wy także JO. JW. Senatorowie, Ministrowie, Posłowie, którzy, w tym nayokazalszym Zgromadzeniu, całego na sobie Narodu Majestat nosicie; Wy godni owych Wielkich Mężów Potomkowie, którzy cnotę i Męstwo Oyców naszych nayszacownieyszym Braci i Współ-Obywatelów Imieniem nagrodzili; pozwólcie, aby Szlachta Kurlandzka, chlubna z tak wielkiego zaszczytu, winne Wam

uszanowania, przywiązania i wdzięczności uczucia, choć słabym głosem moim, tłumaczyła.

Z nayżywszą zawsze przychylnością Szlachta Kurlandzka, ku Nayiaśnieyszey Rzpltey zostaie: tę przychylność, nie iakąby rada, lecz iaką może, pamiątką uwiecznić pragnie. Szczupłą dań naszą raczcie przyiąć, Nayiaśnieysze Rzpltey STANY, za naytrwalsze wdzięczności i przywiązania naszego świadectwo. Oto ośmielamy się dwanaście ofiarować Armat z wszelkiemi potrzebami: na których ten będzie położony napis, który iuż dawno na sercach naszych wyryty. *Polonis Magnanimis - Libertatis Curonorum Defensoribus - hoc sacrat - Ordo Equestris Curlandiæ & Semigalliæ.*

Ta ofiara w późne wieki odnawiać będzie pamięć tego Seymu, kiedy Naylepszy z Królów, za naypięknieyszą sławę poczytał, nad sercami panować; Kiedy Mądry Sternik wpośrzód naywiększych flag i nawałności zręcznie i mężnie, Okrętem Rzpltey kierował, żadnemi się nie dał zatrwożyć niebespieczeństwy, i zdania wszystkich do iednego celu Dobra Powszechnego umieiętnie prowadził; Kiedy nakoniec podwoiona Posłów liczba, w samey tylko miłości ku Oyczyznie przesadzałą się, a inszego wcale interessu, oprócz pomnożenia chwały Narodu nie znała.

Do takiego, i z tak wielkich Mężów złożonego Seymu ucieka się Szlachta Kurlandzka, i w pewnym doprasza się zaufaniu, aby wyznaczona od Nayiaśnieyszey Rzpltey Deputacya, we wszystkie nasze przeciw Xiążęciu Jmci zażalenia weszła; a cokolwiek przeciwnego Konstytucyi i swobodom Szlachty Kurlandzkiey wprowadzono, wszystko to, *Salva tamen Serenissimæ Reip: approbatione*, uchyliła i poprawiła.

Jużeście, Nayiaśn: Stany, Cnotą, Mądrością i Stałością Waszą, na nieporównane sobie zarobili

zaszczyty. Lecz nie tayno Wam iest, że chwała Sprawiedliwości nie w ostatnim rzędzie się mieści. Nie chcieycie więc odmawiać sprawiedliwego Szlachcie Kurlandzkiey ratunku; a tym wspaniałym postępkiem do tylu wieńców zasłużoney iuż chwały, nowy Obywatelski wieniec przydaycie. Historya, głosicielka prawdy, opisuiąc dzieła tego sławnego Seymu, Imiona Wasze do naydalszey prześle potomności. Tę Naywyższa Opatrzność naypięknieyszą cnocie nadgrodę wyznacza, że iey część, iey chwała trwa zawsze, że iey nigdy zaszczyty nie gasną. Jeżeli dziś ieszcze Likurga, Solona, Arystyda, i inszych wielkich Mężów, którzy się dobrze Rodzaiowi Ludzkiemu i Oyczyznie swoiey zasłużyli, nie bez uszanowania Imiona wspominamy; możecie sobie pewnie obiecywać Nayiaśnieysze Rzpltey STANY, iż równa Was chwała, równa nieśmiertelność czeka.

1
3
9
17
22
25
30
40
41
47
53
55
60
63